

Инж. Војислав МИЈУШКОВИЋ:

Значај формирања Пољопривредне коморе, њен рад и задаци

Децентрализацијом државне управе и укидањем административног управљања привредом, све више је расла потреба у пољопривреди наше Републике за једном институцијом која би у складу са друштвеним развитком била у могућности да обједини све пољопривредне произвођачке организације. Ово из разлога да би се многа кључна питања из области унапређења пољопривредне производње, прераде и промета пољопривредним производима лакше и стручније рјешавала. Кроз удруживање најбоље ће се ускладити интереси друштвене заједнице и произвођачких организација, ширити достигнућа савремене пољопривредне науке и уздизати пословни морал међу организацијама. Тиме се омогућава најбрже и најпотпуније рјешавање свих проблема из области пољопривреде, најбоље ће се користити размјена позитивних искустава и развијати добри пословни обичаји. Синтеза свих ових потреба у пољопривреди у садашњој етапи друштвеног развитка најбоље ће се остварити кроз стварање удружења пољопривредних произвођача, а то је кроз Пољопривредну комору. Заосталост пољопривредне производње уопште, а поготову у нашој Републици, сигурно је један од најкрупнијих проблема у економском животу наше земље, те сама ова чињеница намеће нужну потребу за што бржим и потпунијим интензивирањем процеса пољопривредне производње на свим секторима (државном, задружном и приватном), а то ће се свакако најбрже постићи кроз равномјерно инвенстирање, спремање стручних кадрова, удруживање произвођачких организација итд.

С обзиром на значај и потребу формирања Пољопривредне коморе, у мјесецу јуну 1954 одржана је Оснивачка скупштина на којој је донесен Статут Коморе и изабрани њени органи, а званични почетак њеног рада је од септембра 1954. Наша Комора је тек у почетку свога рада и бори се са низом почетничких

потешкоћа, које су потенциране околношћу да су коморе посве нове институције у посљератном привредном животоу, а поготову ове у пољопривреди. Зато Комора мора себи тражити најпотпунији садржај рада и кроз рад себе афирмирати и претставити код пољопривредних произвођачких организација, као и код органа Народне власти. Ово тим прије јер је технички ниво пољопривредне производње још увијек низак, а културни ниво пољопривредних произвођача је испод нивоа произвођача у другим привредним гранама, те је утолико и тежи рад Пољопривредне коморе у организационом окупљању и уздизању самих произвођача. Ова околност имала је знатног утицаја и приликом учлањења произвођачких организација код ове Коморе. На позив Иницијативног одбора за учлањење у Комору пријавило се свега 50 одсто од броја организација које долазе чланством у чланство. Овакво недовољан одзив резултира у првом реду из напред наведених разлога, као и из непознавања значаја и садржаја рада Пољопривредне коморе, тако да су многе организације углавном прећутале учлањење. Ово је карактеристично за задружне организације у појединим нашим срезovima, поготову тамо гдје се са извјесном резервом примила појава ове нове пољопривредне институције. Овај закључак да се извести из чињенице да су, на примјер, задружне организације са територије Бјелопољског, Барског и Бокопоторског среза учлањене стопроцентно, док са територије Цетињског и Пљеваљског среза немамо ниједну задругу учлањену. Пољопривредна добра и све научне установе у Републици учлањене су и већ у самом почетку показују довољно интересовања за рад и пружају знатну помоћ Комори. Поред овога важно је напоменути питање висине материјалних обавеза чланица према Комори, како се овим не би могло правдати неодазивање појединих организација у чланство. Сматрамо да је ово питање најповољније ријешено ако се остави свакој чланици да сама према својој економској моћи одреди висину чланског доприноса, без обзира на износ бруто продукта који остварује. Чињеница је да су економске могућности појединих задружних организација доста скромне, но и поред тога члански допринос од 5.000 динара за једну пословну годину свакако није никакво економско оптерећење за дотичну организацију. Код овако ниских чланских доприноса Комора не би могла егзистирати да није субвенција које јој даје друштвена заједница, чиме је до сада био омогућен сасвим нормалан рад наше Коморе.

Уколико би Комора успјела да обједини и организационо повеже све пољопривредне организације као и предузећа која се баве прометом и прерадом пољопривредних производа, онда би она најпотпуније одговорила своје циљу, јер при таквим условима Комора би могла свеобухватно спроводити поједине мјере које предузима за унапређење пољопривреде, и најпотпуније координирати међу произвођачима а то је од необич-

ног значаја у условима наше производње. А затим се осјећа велика потреба. Тим путем би се остварила најбоља заинтересованост трговине и прерађивачке индустрије (која има као сировину пољопривредне производе) за унапређење пољопривреде и успјех пољопривредне производње. Овим би се избјегле многе неравномјерности у производњи, благовремено би се осигурала сировинска база, стабилизовало би се тржиште пољопривредних производа, а све то на бази уговарања и благовременог испуњавања тих уговора. Из овога произилази закључак да се парцијалним учлањењем произвођачких организација неће ни из близа постићи онај ефекат, као што би се остварио ако би се постигло апсолутно чланство.

Сматрамо да би било од интереса укратко истаћи неколико главнијих задатака којима се бавила Комора у овом кратком временском размаку, како би то послужило као оријентација нашим организацијама ради стицања потпунијег увида у рад и задатке Пољопривредне коморе. Досадашњи задаци су сигурно скромни и, у сваком случају, имали су знатне користи и директног одраза на унапређење пољопривредне производње у Републици.

Један од главних послова Коморе биле су сточарске смотре које су организоване код већине наших одбора, на иницијативу и директно стручно учешће Коморе као и знатно уложена финансиска средства намијењена награђивању и стимулацији најбољих гајитеља приплодне стоке у Републици. За ову сврху Комора је добила финансиска средства од Извршног вијећа НРЦГ и Савеза пољопривредних комора ФНРЈ. Једна овако широка и значајна мјера на унапређењу сточарства наше Републике имала је велики стручни и политички значај, јер су наши пољопривредни стручњаци и органи Народне власти на терену видјели којим путем треба оријентисати даљи развој нашег сточарства, а гајитељи стоке имали су прилике да се најочигледније убиједи у предност рада одгоја стоке на принципима пољопривредне науке, као и доказ о бризи друштвене заједнице на унапређењу ове најважније гране пољопривредне производње за нашу Републику.

Поред ове важне акције Комора врши припреме за постављање широке мреже демонстративних огледа са вјештачким ђубривима у свим нашим срезовима. Ова акција имаће велики значај, само њен апсолутни успјех зависиће добрим дијелом од пољопривредних стручњака на терену који ће постављати ове огледе код произвођача и вршити стручни надзор над огледним парцелама током цијеле вегетационе периоде. Помоћ и учешће органа Народне власти на овом послу у многоме ће помоћи потпунијем успјеху ове важне мјере која се код нас као пракса у овим размјерама први пут уводи.

У циљу што потпунијег рјешавања комплекса проблема из области разноврсне пољопривредне производње као и прераде и промета пољопривредних производа, Комора покреће издавање свога стручно-информативног часописа. У недостатку ма каквог стручног гласила у нашој Републици, сматрамо да ће његово излагање умногоме помоћи у рјешавању најактуелнијих проблема из пољопривреде и њеног унапређења. Поред ових задатака Комора се морала бавити низом питања техничко-организационе природе, који су је доста одвајали од оних основних задатака, које пред њом поставља друштвена заједница и са правом од ње очекују њене чланице, а то су предузимање и предлагање низа мјера за унапређење пољопривредне производње. Овај важни посао најбоље и најпрактичније би се рјешавао преко стручних секција које треба да се формирају при Комори, а које треба да буду носиоци унапређења пољопривредне производње за дотичну грану. Секције ће се формирати по гранама а у њима ће сарађивати истакнути стручњаци из дотичне гране, тј. претставници самих произвођачких организација. Ово ће бити најбоља гаранција да се сви важнији проблеми рјешавају заједнички, не административно, већ практично, онако како ће то најбоље одговарати самим произвођачима и приликама дотичнога краја. Ми се налазимо пред формирањем стручних секција, но њихово досадашње непостојање имало је штетан одраз у раду Коморе. Зато се њихово формирање поставља као најактуелнији задатак.

Нацртом нашега Статута и Одлуком о формирању Пољопривредне коморе, коју је донијела Народна скупштина НРЦГ прецизирани су основни задаци који стоје пред Комором, те сматрамо да ће бити значајно да се истакну они најважнији, а у циљу потпунијег објашњења значаја постојања ове Инститиције.

Основни задатак Пољопривредне коморе, који треба да буде и њен стални систем у раду, јесте рад на унапређењу пољопривреде, и координација са свим факторима који су позвани да се боре за уздизање наше екстензивне пољопривреде. Да би се то што успјешније и брже могло спровести у живот, Комора мора имати за то оспособљен стручни апарат, као и добро организовану пропагандну службу. Она мора систематски радити на што бољем и јачем међусобном повезивању произвођачких пољопривредних организација и помагати им у рјешавању свих кључних питања из области унапређења производње. Комора треба још сада да проучи могућност удруживања наших произвођача у поједина специјализована производна удружења, преко којих ће се кроз свеобухватно окупљање таквих удружења остварити замисао директног учешћа самих произвођача у руковођењу пољопривредом и њеном унапређењу. Ово треба ускладити са општим нивоом наших пољопривредних произвођача и степеном друштвеног развика. У дјелокруг

задатака долази и питање стручног уздизања наших произвођача, као и питање пољопривредног школства. На овим питањима треба радити систематски и интензивно јер је наша пољопривреда екстензивна а стручни ниво произвођача врло низак.

Да би се сва ова питања успјешно рјешавала потребна су знатна материјална средства која ће наша друштвена заједница сукцесивно улагати.

Још једно важно питање које треба што прије ријешити је питање организације наше пољопривредне службе, почев од локалних органа Народне власти па све до Републике, имајући при томе у виду перспективу развоја Народне власти, руководећи се тим да се омогући што ближи контакт између пољопривредних стручњака и произвођача. По свим овим питањима Пољопривредна комора треба да узме видног учешћа и пружи пуну помоћ нашим органима Народне власти приликом њиховог рјешавања.

Из свега овога произилази да би Пољопривредна комора према својој намјени и обиму свога рада требало, уз један добро организован стручно-пропагандни рад, да одигра видну улогу у унапређењу заостале пољопривреде у нашој Републици.